

פרק ה'

טהרת המחנה, גזלות ואשה סוטה

שילוח הטמאים מן המחנה (א' - ד'):

המצורע - נשלח מחוץ לשלושת המחנות.

הזב - נשלח מחוץ למחנה שכינה (המשכן) ומחנה לווייה. מותר לו להיות במחנה ישראל.

טמא לנפש (טמא למת) - נשלח מחוץ למחנה שכינה. מותר לו להיות במחנה ישראל ובמחנה לווייה.

סיבת שליחתם מחוץ למחנה: מפני שהשכינה שורה במחנות ועליהם להישאר טהורים – "ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם".

אשם גזלות וגזל הגר (ה' - י'):

אם אדם גזל ונשבע לשקר (שלא גזל): * אם הודה בדבר – מביא הקרן והחומש.

* אם לא הודה בדבר, אלא רק היו לכך עדים – לא מביא חומש.

* אם אין לאיש גואל להשיב האשם אליו – מביא הגוזל את האשם אל הכהן.

חז"ל הבינו שמדובר בגזל הגר, כי הוא היחיד שסביר שלא יהיו לו גואלים כלל בישראל.

דיני אשה סוטה (י"א - ל"א):

מתקיימים בשני תנאים: אם בעלה חשד בה והזהיר אותה לא להיסתר עם מישהו (קינוי)

ואם היו עדים שראו אותה נסתרת עם מישהו לפרק זמן שהיה יכול להספיק לה להיטמא לו (סתירה).

• **פעולות הבעל במקרה כזה:** מביא אותה אל הכהן ומביא קרבן "מנחת קנאות" (קנאת הבעל וקנאת ה'), שהוא קרבן לא מהודר. (רש"י: "לא יצוק עליה שמן" ... שהשמן קרוי אור והיא עשתה בחושך. "ולא יתן עליה לבונה", שהאמהות נקראו לבונה... והיא פרשה מדרכיהן).

• **פעולות הכהן:** * לוקח מים בכלי חרס ומערבבם בעפר (מי המרים המאררים),
 • * פורע את ראש האשה, * שם על כפיה את מנחת הקנאות ואומר לה שאם לא עשתה זאת תנקה ממים אלה. ואם כן עשתה זאת יגרמו המים לבטנה להיות צבה. * משביעה על כך (והאשה עונה אמן אמן), ומקריב הקרבן שהובא. * משקה אותה במים המרים המאררים.

• **תוצאה:** אם חטאה בטנה צבה. אם לא חטאה תלד ותתברך בזרעה.

פרק ה	שאלה	תשובה
1 ה' שילוח טמאים מן המחנה (א' - ד')	א. בפסוקים א' - ד' נזכר עניין שילוח הטמאים מן המחנה. מיהם שלושת הטמאים המשתלחים מחוץ למחנה ומאיזה מחנה או מחנות נשלח כל אחד מהם? היעזר ברש"י לפסוק ב'. ב. "חניית הלויים סביב כמו שמפורש בפרשת במדבר סיני היא מחנה לווייה" - דברי רש"י. היכן פורש מחנה זה? ציין פרק ופסוק. ג. עיין במדבר י"ט, יא - יג. מיהו טמא לנפש ומהי דרך טהרתו?	א. הטמאים הנשלחים מחוץ למחנה הם טמא מת, זב ומצורע (מפני שהשכינה שורה במחנות ועליהם להישאר טהורים - "ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם"). המצורע נשלח מחוץ לכל שלושת המחנות, הזב נשלח מחוץ למחנה שכינה (המשכן) ומחנה לווייה, אך מותר לו להיות במחנה ישראל. טמא מת נשלח מחוץ למחנה שכינה, אך מותר לו להיות במחנה ישראל ובמחנה לווייה. ב. בפרק ג' נזכר מקום חניית הלויים למשפחותם: גרשון ממערב למשכן (שם כ"ג), קהת מדרום למשכן (שם כ"ח), מררי מצפון למשכן (כ"ה), משה ואהרן ובניו ממזרח למשכן (ל"ח). ג. אדם שנגע במת הוא טמא לנפש. טהרתו שבעה ימים, כשביום השלישי וביום השביעי עליו לטבול ולהיטהר וכן

סיכום ספר במדבר – לשימוש פרטי ולתלמידים

מתוך האתר של מאיר אביטן www.meir-avitan.co.il

<p>עליו להתחטא במי נדה.</p>		
<p>א. פרק י"ב פס' י' – ט"ו מספר על הוצאתה של מרים אל מחוץ למחנה שבעה ימים בשל היותה מצורעת.</p> <p>ב. בפרק ל"א פס' י"ז נאמר לישראל להרוג את המדיינים שנתחייבו מיתה, ובפס' י"ט נאמר לגביהם "ואתם חנו מחוץ למחנה שבעת ימים כל הורג נפש וכל נגע בחלל תתחטאו ביום השלישי וביום השביעי אתם ושביכם".</p> <p>ג. נזיר (ו', ט – יב) – אסור לו להיטמא למת, ואם נטמא למת יטהר, יביא קרבן ויתחיל שוב את ימי נזרו. פסח שני (ט', ו – יד) נקבע לאחר שאנשים שהיו טמאים לנפש בפסח ראשון, ולכן לא יכלו להשתתף בו שאלו כיצד לנהוג? ונאמר להם שיוכלו לעשותו בי"ד אייר. פרשת פרה אדומה מלמדת כיצד נטהר אדם מטומאה לנפש.</p>	<p>א. כיצד מתקשר פרק י"ב פסוקים י' – ט"ו לנושא שילוח הטמאים מחוץ למחנה?</p> <p>ב. היכן בספר במדבר נזכר שילוח טמאים מחוץ למחנה בהקשר למלחמת ישראל במדין? ציין מקור מדויק.</p> <p>ג. עניין טומאה לנפש נזכר גם בהקשר לנזיר (פרק ו'), פסח שני (פרק ט') ופרה אדומה (פרק י"ט). ציין כיצד מתקשר עניין הטומאה לנפש לכל אחד מן הנושאים הללו.</p>	<p style="text-align: center;">2 ה' שילוח טמאים מן המחנה</p>
<p>א. אדם חייב לשלם חומש על הגזל אם הוא עצמו הודה בדבר ("והתודו את חטאתם אשר עשו"), אבל אם עדים העידו נגדו אך הוא עצמו לא הודה בדבר אינו משלם חומש.</p> <p>ב. חכמים הבינו שמדובר בגר כי הפסוק מדבר על מקרה של איש שאין לו גואל, ומכיוון שגואל הוא אדם במעגל הולך ומתרחב (אם זה לא אדם קרוב, אז קצת רחוק יותר. ואם אין קצת רחוק יותר אז רחוק יותר ממנו, לפי הכללים של מי נחשב גואל) תמיד אפשר למצוא לאדם מישראל גואל. מכיוון שכך מדובר כאן בגר, שיכול להיות במצב שאין לו גואלים.</p> <p>אם אדם שגזל מגר ונשבע בתחילה לשקר שלא גזל, ואח"כ נמלך בדעתו והודה בדבר, אולם הגר מת ואין לו יורשים – תשלום הגזילה יינתן לכהנים.</p> <p>ג. טובת ההנאה העשויה להיווצר מנתינת הקדשים לכהנים שייכת לבעלים. (ובהתאם – יכול הבעלים להחליט לאיזה כהן ייתן את קדשיו).</p> <p>ד. "מעל" נזכר בקשר לאדם הגוזל ונשבע לשקר שלא עשה זאת (פסוק ו') ובהקשר לחטא אישה סוטה אשר מעלה בבעלה (פסוק י"ב). בספר יהושע (ז', א) מעלו ישראל מעל בלקיחתו של עכן מחרם יריחו.</p> <p>ה. משה שרף את העגל, טחנו עד דק, פיזר את האפר במים והשקה בהם את בני ישראל. הכהן משקה את האישה הסוטה במים המעורבבים בעפר מקרקע המשכן (פסוק י"ז).</p>	<p>אשם גזלות וגזל הגר (ה' – י').</p> <p>א. אדם שגזל חייב לשלם חומש על הגזילה ולהביא אשם, אולם לא בכל מקרה. באיזה מקרה חייב אדם בחומש ואשם ובאיזה מקרה אינו חייב בכך? היעזר ברש"י לפסוק ו'.</p> <p>ב. כיצד הבינו חכמים כי פסוק ח' מדבר במקרה של גזל הגר על אף שהמלה גר אינה נזכרת בפסוק, באיזה מקרה של גזל הגר מדובר, ומה יש לעשות במקרה כזה? היעזר ברש"י לפסוקים ו', ח'.</p> <p>ג. מהו הדין הנלמד מפסוק י' ביחס לנתינת הקדשים לכהן? היעזר ברש"י.</p> <p>ד. באילו שני הקשרים נזכר "מעל" בפרק זה, והיכן נזכר "מעל" בספר יהושע?</p> <p>ה. מהי נקודת הדמיון בין האופן בו נהג משה בעגל הזהב לאחר חטא העגל ובין הדרך בה נהג הכהן באשה סוטה?</p>	<p style="text-align: center;">3 ה' אשם גזלות וגזל הגר (ה' – י')</p>

סיכום ספר במדבר – לשימוש פרטי ולתלמידים

מתוך האתר של מאיר אביטן www.meir-avitan.co.il

<p>א. אישה מתחייבת בדיני אישה סוטה אם בעלה חשד בה והזהיר אותה לא להסתר עם מישהו, ואם יש עדים לכך שנסתרה עם מישהו מספיק זמן שיכולה הייתה להיות טומאת ביאה למרות אזהרתו.</p> <p>ב. אם יש עדים לכך שנטמאה בבירור אינה צריכה לעבור את הבדיקה, אך אם יש עדים לכך שנסתרה עם מישהו למספיק זמן (למרות אזהרת בעלה), אך לא ידוע אם נטמאה או לא – עליה לעבור את הבדיקה לאישה סוטה.</p> <p>ג. הבעל מביא את אשתו אל הכהן ומביא קרבן לא מהודר, ללא שמן ולבונה.</p> <p>הכהן לוקח מים בכלי חרס מעורבבים בעפר מקרקע המשכן (מי המרים המאררים), פורע את ראש האישה, שם על כפיה את מנחת הקנאות ואומר לה שאם לא עשתה זאת תנקה ממים אלה. ואם כן עשתה זאת יגרמו המים לבטנה להיות צבה. הכהן משביעה על כך, והאישה עונה: "אמן אמן", והכהן מקריב את הקרבן שהובא ומשקה אותה במים המרים המאררים.</p>	<p>עיין בפרשת אישה סוטה במדבר ה', יא–לא.</p> <p>א. מהם התנאים הצריכים להתקיים כדי שאישה תחשב לסוטה ותתחייב בדיני אישה סוטה? היעזר ברש"י לפסוקים י"ב–י"ד.</p> <p>ב. באיזה מקרה אינה עוברת את דיני הבדיקה של אישה סוטה?</p> <p>ג. ציין בקצרה את פעולות הבעל ופעולות הכהן אם נחשדה האישה עפ"י התנאים הנ"ל.</p>	<p style="text-align: center;">4 ה' אשה סוטה (י"א–י"ד)</p>
<p>א. המנחה נקראת בשם מנחת קנאות כי עניין זה גורם לקנאת ה' ולקנאת הבעל.</p> <p>ב. הכלל הנלמד הוא שבדיני נפשות צריך לפתוח בזכות.</p> <p>ג. אם חטאה – צבה בטנה. ואם לא חטאה – תלד, ולא רק זאת אלא אף תלד ביתר קלות.</p>	<p>א. מדוע נקראת המנחה אשר מביא בעל האישה אל הכהן בשם "מנחת קנאות"? היעזר ברש"י לפסוק טו.</p> <p>ב. מהו הכלל הנלמד מכך שהאישה מושבעת בשבועה כפולה – אם עשתה... ואם לא עשתה... (פס' י"ט–כ"א ורש"י לפס' י"ט).</p> <p>ג. בעקבות השקיית האישה במים המרים המאררים – מה קורה לה אם אכן נמצאה אישה סוטה ומה קורה אם מתברר שלא חטאה? (פסוקים כ"ז–כ"ח ורש"י).</p>	<p style="text-align: center;">5 ה' אשה סוטה (ט"ו–כ"ח)</p>